Fragmentarium

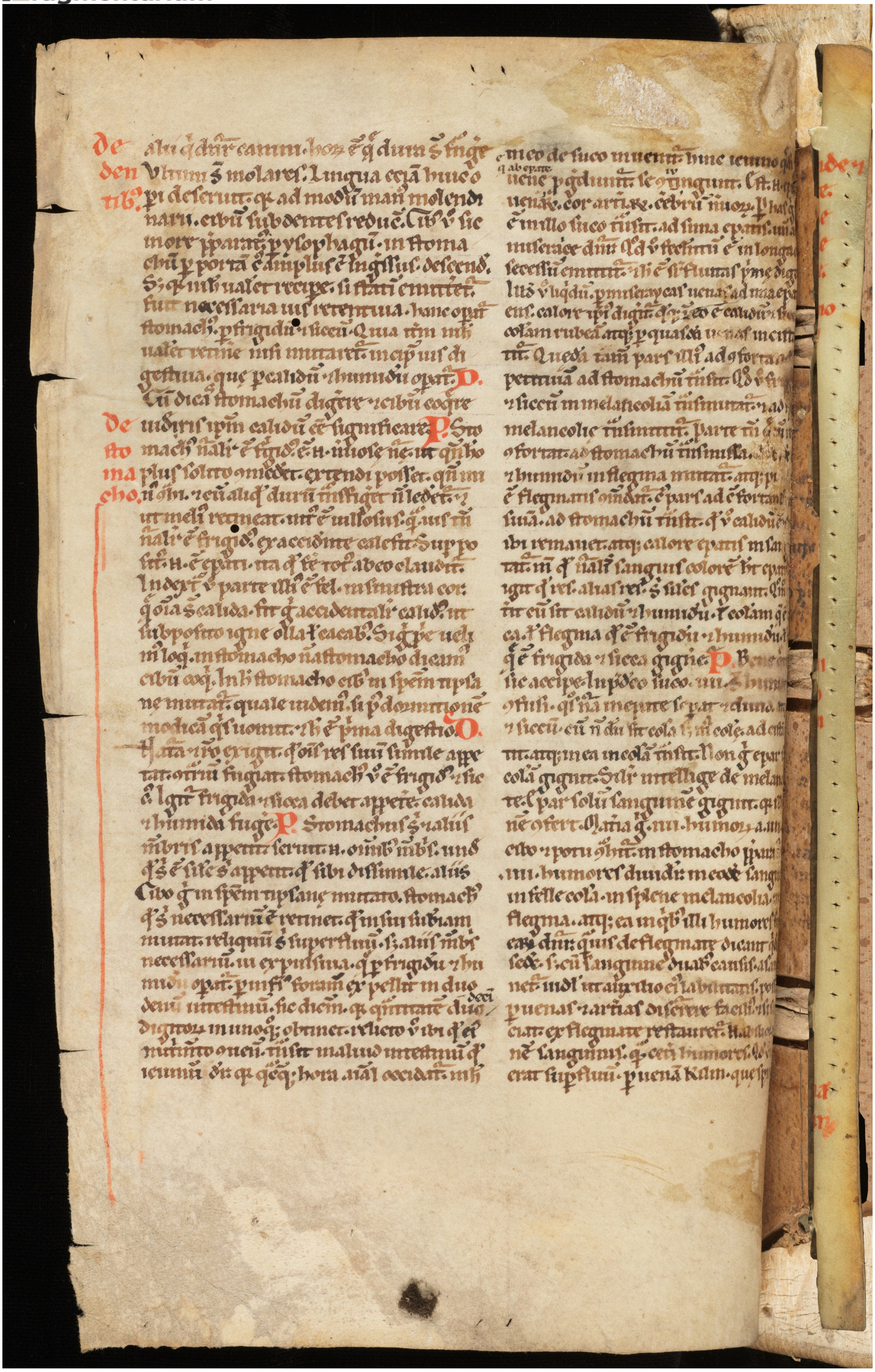

de dentibus

alii quidem dicuntur canini, hos eo quod durum sit frangere;
ultimi sunt molares. Lingua etiam huic o-
pi deservit, quia ad modum manus molendi-
narii cibum sub dentes reducit. Cibus vero sic
in ore preparatus per ysophagum in stoma-
chum per portam, que amplius est angustius, descendit.
Sed quia non valet recipere, si statim emitteret,
fuit necessaria virtus retentiva. Hanc operatur
stomachus per frigidum et siccum. Quia tamen non
valet retinere nisi mutaret, incipit virtus di-
gestiva, que per calidum et humidum operatur. D.
Cum dicas stomachum digerere et cibum coquere,
videris ipsum calidum esse significare. P. Sto-

de stomacho

machus naturaliter est frigidus, est enim nervosus, ne, ut quando
plus solito comederet, extendi posset, quando mi-
nus, contrahi, et cum aliquid durum transfigeret, non lederetur; et
ut melius retineat, intus est villosus. Quamvis tamen
naturaliter est frigidus, ex accidente calescit. Suppo-
situs enim est epati, ita quod fere totus ab eo clauditur.
In dextra vero parte illius est fel, in sinistra cor,
que omnia sunt calida. Fit igitur accidentaliter calidus, ut
supposito igne olla vel cacabus. Si igitur proprie velis
loqui, in stomacho, non a stomacho dicamus
cibum coqui. In hoc stomacho cibus in speciem tipsa-
ne mutatur, quale videmus si post dormitionem
modicam evomuerit; et hec est prima digestio. D.
Natura in vobis exigit, quod omnis res sibi simile appe-
tat, contrarium fugiat. Stomachus vero est frigidus et sic-
cus; igitur frigida et sicca debet appetere, calida
et humida fugere. P. Stomachus sine aliis
membris appetit; servit enim omnibus membris. Unde
quod sibi est simile non appetit, quod sibi dissimile. Aliis
cibo igitur in speciem tipsane mutato, stomachus
quod sibi necessarium est retinet, quod in suam substantiam
mutat; reliquum quod superfluum, scilicet aliis membris
necessarium, virtus expulsiva, que per frigidum et hu-
midum operatur, per inferius foramen expellit in duo-
denum intestinum, sic dictum quia quantitatem duodecim
digitorum in unoquoque obtinet. Relicto vero ibi quod est
nutrimento convenientius, transit in aliud intestinum quod
ieiunum dicitur, quia quacumque hora animal occidatur, nihil

[...]meo de suco invenitur. Hinc ieiuno [illegible]
(q ab epate) vene per quas [...] se coniungunt. Est enim [illegible]
venarum, cor arteriarum, cerebrum nervorum. Per has [illegible]
est in illo suco transit ad sima epatis. Ima [illegible]
miseraice dicuntur, quod vero [...] est in longa[illegible]
secessum emittitur. Et hec est [...] per me dige[illegible]
lius vel liquidum per miseraicas venas ad ima epa[illegible]
tis. Calore ipsius digeritur, quod [...] est calidum et sic[illegible]
colam rubeam atque per quasdam venas incita[illegible]
tur. Quedam tamen pars illius ad confortan[illegible]
petitivam ad stomachum transit. Quod vero fri[illegible]
et siccum in melancoliam transmutatur et ad [illegible]
melancolie transmittitur. Parte tamen [illegible]
confortat ad stomachum transmissa. [illegible]
et humidum in flegma mutatur atque [illegible]
est flegmatis commendatur est pars ad confortand[illegible]
suam ad stomachum transit. Quod vero calidum est [illegible]
ibi remanet atque calore epatis in san[illegible]
tur. Unde quod naturalis sanguinis colore sit epa[illegible]
igitur quod res alias res sibi similes gignant. Quo[illegible]
tur cum sit calidum et humidum vel colam ge[illegible]
ca vel flegma quod est frigidum et humidum [illegible]
que est frigida et sicca gignere. P. B[illegible]
sic accipe. In predicto suco IIII humor[illegible]
confusi, qui non ita in epate separantur, et dum o[illegible]
et siccum, cum non dum sit cola [...] in cole ad citta[illegible]
tur atque in ea in colam transit. Non igitur epar [illegible]
colam gignit. Sed sic intellige de melan[illegible]
te. Illa pars solum sanguinem gignit quod [illegible]
ne confert. Conparatia igitur IIII humorum a IIII [illegible]
cibo et potu continetur in stomacho prepara[illegible]
IIII humores dividuntur in eo: sanguis [illegible]
in felle cola, in splene melancolia, [illegible]
flegma, atque ea in quibus illi humores [illegible]
caus dicuntur. Quamvis de flegmate dicam [illegible]
sede, scilicet cum sanguine duabus causis [illegible]
net; videlicet ut aggregatio eius labilitatis po[illegible]
per venas et artias discerne facili[illegible]
ciat, ex flegmate restauret. Habito [illegible]
ne sanguinis, quod ceteri humores [illegible]
erat superfluum per venam Kelin, que spi[illegible]

License: public_domain – Schaffhausen, Ministerialbibliothek, Min. 50, verso_reconstructed – Guilelmus de Conchis, Dragmaticon and Sermo de sancta cruce (https://fragmentarium.ms/view/page/F-t61c/4605/46897)